

Forblad

Om Anvendelse af betonkunststen

-

Tidsskrifter

Architekten, 8 aug. 1908

1908

OM ANVENDELSEN AF BETONKUNSTSTEN.

Om dette Æmne indeholdes i »Deutsche Bauhütte« Nr. 23 en Afhandling, der forekommer os at være baseret paa en saa sund og rigtig Opfattelse, at vi har ønsket at gengive den i Uddrag i »Architekten«.

Den højtudviklede Betonindustri og Muligheden af ved Hjælp af Portland-cement at frembringe Kunststen, der teknisk set opnaar Naturstenenes Egenskaber, fordrer bestandig mere indtrængende, at Bygherrer og Fagfolk gør sig de Spørgsmaal klare, som kan komme i Betragtning ved Anvendelse af større Kvadersten af Betonblandinger. Der er ingen Tvivl om, at Anvendelsen af Betonsten i Bygninger i og for sig har sin æstetiske Berettigelse, thi vi anvender ogsaa i Murstensbygninger og navnlig ved Terrakottabeklædning Sten, der bestaar af en kunstig fremstillet Masse, og som ved mekanisk Mangfoldiggørelse har faaet deres endelige Form. Men den uundgaaelige Fordring for denne Byggemaades Berettigelse er, at man lader dette kunstigt frembragte Byggemateriale med sin Ejendommelighed komme til sin Ret og ikke misbruger det til Efterligning af saadanne naturlige Byggeæmner, der i vedkommende Tilfælde vilde være for dyre. Vilde man altsaa fremstille en kunstigt frembragt Sten i den Hensigt at efterligne en naturlig Sten, for at indbilde Beskueren at det var et kostbart Materiale, hvor

der dog i Virkeligheden kun var bleven anvendt et billigt Surrogat, saa var der dermed aabnet Vej for en usand og helt igennem kunstnerisk falsk og forkastelig Arbejdsmaade, og der kan kun advares indtrængende imod, at Betonstenen, som et saadant Element, bliver indført i vor Bygningskunst.

Opstaar det Spørgsmaal, hvorledes Opgaven i et praktisk Tilfælde skal løses, saa kan kun en samvittighedsfuld, dygtig, kunstnerisk-forstandig Architect give virkelig afgørende Regler for Anvendelsens Enkeltheder. Paa et saadant Omraade, hvor det er mulig med Hensyn til Udseendet i ret høj Grad at nærme sig det ægte naturlige Materiale, bør der ikke af overfladisk tænkende Dilettanter og kunstnerisk uerfarne Fabrikanter uden videre fastslaas Normer for det rigtige.

Ogsaa bortset fra den tydelige Hensigt: at ville skuffe, hvilket enhver forstandig og samvittighedsfuld Bygmester ganske maa forkaste, vil allerede det praktiske Hensyn betegne denne Efterligning som uheldig.

Kunststensfabrikanten kan vel garantere, at han fremstiller Stenen saaledes, at man i nogen Afstand ikke kan skelne den fra Naturstenen. Men om fem eller ti Aar, naar Naturstenen begynder at afsætte den ædle Patina og antage den smukke varme Tone, der er betinget af den ægte Stens ejendommelige Korn, mon da ikke Kunststenen afstikkende falder ud af Fladen som Surrogat og aabenbarer den kunstneriske Løgn for enhver Beskuer? — derfor gives ingen Sikkerhed.

Tværtimod er det meget mere sikkert at antage, at den store Forskel i Strukturen og den, ved en i Aarevis fortsat kemisk Proces, forarsagede Løsningen af Cementmørtelen med Tiden vil give Kunststenen et ganske andet Udseende, end det Naturstenen antager.

Det kan antages, at Betonstenen med Tiden faar et glat, mat Udseende, da her den haarde grødede Bindemasse udgør den væsentlige Bestanddel.

Naturstenen beholder derimod stedse en fløjelsagtig, blød Overffade, da Porerne ikke er udfyldte med en stiv og haard Grød, som den, Kunststen af Cementmørtel bliver fremstillet af.

Vil man altsaa paa en Kvaderstensbygning, ved hvilken stedse Indtrykket af Ægthed og Ærlighed ganske særlig bør være fremherskende, fremstille de rigere udsmykkede Dele af Kunststen, saa maa de paa Forhaand ved andre Behandlingsmaader og ved saadanne Former, der passer til den mekaniske Fremstilling, adskille sig som væsensforskellige Bestanddele af Kvaderstensffadens Materiale. I dette Tilfælde er Løsningen i det mindste taalelig, thi der foreligger ingen aabenbar kunstnerisk Usandhed, saaledes som naar Kunststenen søger at efterligne Kvaderstenen.

Men under alle Omstændigheder bør en saadan Opgave ikke behandles maskinmæssigt og den gode Løsning kræver en Architect, der ikke alene er teknisk erfaren, men ogsaa besidder skolet Formsans og som med Samvittighedsfuldhed og moden Kunstforstand rettelig behersker en saadan blandet Bygge- maade, der ikke er uden betænkelige Sider.